

Motion till riksdagen 2018/19:1669

av **Marta Obminska (M)**

Ett fungerande system för att meddela allmänheten om fara

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över vad som krävs för att relevant krisinformation når rätt målgrupp så effektivt som möjligt och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för ett system att skicka sina gps-koordinater till SOS-alarmtjänst eller motsvarande och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Efter terrorattacken på Drottninggatan den 7 april 2017 tog det 47 minuter innan det kom ut en uppmaning till allmänheten från Polismyndigheten om att undvika citykärnan runt Sergels torg och de centrala delarna där omkring. Uppmaningen kom ut på Polismyndighetens hemsida och via deras Twitterkonto. VMA, ”viktigt meddelande till allmänheten”, även känt som ”Hesa Fredrik”, användes inte och ingen begäran från Polismyndigheten inkom heller till SOS Alarm.¹

Tre månader senare ljud Hesa Fredrik i Stockholm. Den här gången var det dessvärre inte på någons begäran utan det visade sig att det berodde på ett misstag när signalen skulle testas. Test av VMA görs regelbundet, men då utan ljud. Dessutom gick det inte ut någon signal om ”faran är över” som ska komma enligt rutin. Istället skickades ett meddelande ut via Sveriges Radio.

VMA kan användas, enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, ”vid olyckor och allvarliga händelser, svåra störningar i viktiga samhällsfunktioner och vid krishantering i samband med extraordinära händelser”. Polismyndigheten har rätt att skicka ut varningsmeddelanden vid ”grov störning av allmän ordning eller svår brottslighet, som innebär fara”.

¹ <http://www.expressen.se/nyheter/inget-vma-sandes-ut-vid-terrorattacken/>.

Regeringen, myndigheter med ansvar för krishantering och kommunerna har rätt att använda systemet för att skicka ut informationsmeddelanden ”vid extraordinära händelser”.

Sedan den 1 februari 2015 kan meddelanden, via VMA, skickas som sms till alla mobiltelefoner som finns registrerade på en adress i ett specifikt område. Det är också möjligt att skicka talmeddelanden till fast telefoni och mobiltelefoni i specifika områden.

När polisen begär ett VMA larmas både SOS Alarm och Sveriges Radios sändningsledning. Sändningsledningen ser sedan till att Sveriges Radios alla kanaler sänder meddelandet.

Det är avgörande att rätt information kommer ut så snabbt som möjligt vid allvarliga händelser och kris. Människor måste veta vad de ska göra och hur de bete sig samt inte ledas av felaktig information. Årets händelser som involverat VMA visar på att det finns stora utmaningar för svensk krishantering att ta sig an. Krisinformation.se har lanserat en mobilapplikation (app) för att försöka samla information om både aktuella händelser och hur man bäst kan förbereda sig vid en kris. Appen har dock fått en hel del kritik och det är oklart vilken källa som är bäst att vända sig till för att få aktuell information.

Det franska inrikesministeriet har även utvecklat en app för krisinformation, Système d’alerte et d’information des populations (SAIP), med en funktion som möjliggör för individer att skicka gps-koordinater till larmtjänst för att underlätta för räddningstjänst att lokalisera personer i nöd. Sverige bör se över om ett sådant eller liknande system går att införa även här.

Med anledning av ovanstående bör regeringen därför se över möjligheterna att säkerställa ett system för att nå ut med krisinformation till relevanta aktörer så snart som möjligt samt se över möjligheten att införa ett system där det går att skicka gps-koordinater till förslagsvis SOS-alarmtjänst.

Marta Obminska (M)